

14. LAMSVLEESPRODUKTIE OP BASIS VAN KRACHTVOER

Ir. P. W. Tol.

Om bij de huidige lonen en grondprijzen rendabel schapenhouderij te kunnen bedrijven dient naast een hoge produktie per dier eveneens gestreefd te worden naar veel dieren per man en per hectare.

Veel oaien per hectare vergt een optimale graslandbenutting omdat de krachtvoerprijzen zo hoog zijn dat het economisch niet verantwoord is de fokooien veel bij te voeren. Veel oaien per hectare heeft veel lammeren per hectare tot gevolg. Daardoor wordt de kans op veel last van maagdarmparasieten vergroot, hetgeen tot groeivermindering en eventueel tot sterfte kan leiden.

Ernstige maagdarmparasietenbesmetting is te voorkomen door de lammeren steeds op etgroen te weiden. Er dient dan echter vaak gemaaid te worden, hetgeen bezwaarlijk of zeer moeilijk is. Als de beweiding met schapen afgewisseld kan worden met het weiden van rundvee zijn er wat dit 'betreft meer mogelijkheden. De hergroei van door rundvee afgeweid land is als etgroen te beschouwen.

Een deel van het aantal lammeren zou echter op stal met krachtvoer slachtrijp gemaakt kunnen worden. Het meest in aanmerking hiervoor komen de ramlammeren omdat deze sneller groeien en minder snel vervetten dan de ooilammeren. De rentabiliteit van het op stal met krachtvoer slachtrijp maken van ramlammeren is op de Waiboerhoeve in een oriënterende proef nagegaan.

Opzet van de proef

Voor de proef waren 72 ramlammeren beschikbaar met een gemiddelde leeftijd van 43 dagen. De dieren werden in groepen van 24 stuks gehuisvest op roostervloeren van streekmetaal in de open lucht. De ruimte per lam bedroeg ca 0,4 m². De bedoeling was de ramlammeren af te zetten bij een levend gewicht van 40 à 45 kg. Voor controle op groeisnelheid en gewicht werden de lammeren om de 14 dagen gewogen.

Voeding

De lammeren hadden onbeperkt de beschikking over schapenbrok met een ZW van 66, een vre-gehalte van 12,5% en een Ca/P vet-houding van 2,31. Er werd gekozen voor schapenbrok en niet voor lammerbrok omdat de schapenbrok goedkoper was en mogelijk ook minder snel tot vervetting zou leiden.

Naast krachtvoer was onbeperkt hooi en water beschikbaar. Normale schapenbrok had een Ca/P verhouding van 1,86. In de gebruikte schapenbrok was naar aanleiding van onderzoek van Weide en Westerhuis (1973) een ruimere Ca/P verhouding aangebracht om de vorming van gruis in de blaas tegen te gaan. Door het wijzigen van de samenstelling steeg de prijs van de schapenbrok van f46 tot f 51 per 100 kg.

Lammers op roostervloeren van strekmetaal in de open lucht.
Lambs on slatted floors of expanded metal in the open air.

Resultaten

De resultaten van de proef zijn vermeld in tabel 32.

Tabel 32. Gewichten, groeisnelheid en kwaliteit.
Weights, daily gain and quality.

Aantal ramlammers	72
Sterfte	3 (na gemiddeld 2 weken op het rooster)
Voortijdig afgeleverd	1 (chronische nierontsteking)
Gem. begingewicht	16,7 kg (gem. leeftijd 43 dagen)
Gem. eindgewicht	42,0 kg (gem. leeftijd 137 dagen)
Gem. groei per dag	269 g
Gem. aanhoudingsperc. :	46,3 (boerderijgewicht)
Gem. geslacht gewicht	19,4 kg
Klassering Coveco	16% AA en 84% A
Gem. opbrengst per dier :	f 158,34 netto (f 8,16 per kg netto)
Afleveringsperiode	26 juli tot 12 september

De sterfte aan het begin van de proef is waarschijnlijk veroorzaakt door de lage Ca/P verhouding in de lammerbrok, die tijdens de zogperiode werd verstrekt. De drie gestorven dieren waren in de zogperiode goed gegroeid en hebben toen waarschijnlijk vrij veel lammerbrok opgenomen.

De gemiddelde groeisnelheid was aan de lage kant. Alle beschikbare ramlammeren werden in de proef opgenomen en op het rantsoen van onbeperkt krachtvoer en hooi gezet. Er werd dus niet geselecteerd. De groeisnelheid van de beste dieren (een derde deel) was duidelijk hoger en bedroeg gemiddeld 333 gr. per dier per dag. De huisvesting in de open lucht heeft waarschijnlijk een ongunstige invloed gehad op de groeisnelheid. Tijdens enkele zeer warme perioden en bij hevige regenbuien was de krachtvoeropname, vooral van de kleinste lammeren, duidelijk lager. De lage gemiddelde groei was waarschijnlijk mede een gevolg van de voor lammeren toch wel lage ZW van het krachtvoer. De variatie in begingewicht van de lammeren was zeer groot en de gewichten liepen uiteen van 8 tot 24 kg. De groei van de zeer lichte dieren was in relatie tot hun gewicht goed, maar absoluut gezien te laag. De kleine lammeren zijn waarschijnlijk beter geschikt voor het slachttrijp maken op een minder intensief rantsoen.

De voederopname en de voederconversie zijn in tabel 33 vermeld.

Tabel 33. Voederopname, voederconversie en voederkosten.
Feed intake, fodder conversion and feedcosts.

Gem. krachtvoeropname per dier	115 kg (1,22 kg per dier per dag)
Gem. hooiopname per dier	11,4 kg (0,12 kg per dier per dag)
Gem. voederconversie incl. hooi	3,13 ZW per kg groei
Gem. voederconversie zonder hooi	2,99 ZW per kg groei
Gem. voederkosten per dier	f 61,—

Als van de netto-opbrengst ad f 158,34 de voederkosten ad f 61,— de huisvestingskosten ad f 4,—, de dierenartskosten ad f 3,—, de rente ad f 2,50 en de arbeidskosten ad f 3,50 worden afgetrokken mag de kostprijs van het 6-weekse lam f 84,34 bedragen. De werkelijke kostprijs van een 6-weekse lam bedraagt echter ca f 100,—.

Samenvatting en conclusies

In de zomer van 1973 is op de Waiboerhoeve een oriënterende proef uitgevoerd betreffende het slachttrijp maken van ramlammeren met onbepaalde verstrekking van krachtvoer en hooi.

Uitgegaan werd van 72 ramlammeren, die krachtvoer kregen met een ZW en vregehalte van resp. 66 en 12,5% en een Ca/P verhouding van 2,31. De lammeren waren in drie groepen in de open lucht op roosters van strekmetaal gehuisvest.

De groeisnelheid van de lammeren gedurende de proefperiode was gemiddeld 269 g per dier per dag. De lammeren brachten gemiddeld f 158,34 per stuk op, terwijl de voerkosten f 61,— bedroegen.

Uit de proef kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- Bij deze groeisnelheid, krachtvoerprijs en vleesprijs (juli-september 1973) is het op stal slachttrijp maken van ramlammeren met onbepaald krachtvoer niet aantrekkelijk. Het systeem moet verder worden ontwikkeld om tot een hogere groeisnelheid te komen en gebruik te kunnen maken van goedkope krachtvoerders. De

mogelijkheden tot de ontwikkeling van een rendabel systeem zijn echter vooral bij kleinere aantallen dieren beperkt.

- Het op stal slachtrijp maken van ramlammers is bij de omstandigheden waaronder de proef werd genomen alleen aantrekkelijk als de kostprijs van het 6-weekse lam lager is dan f 84,—.

Summary and conclusions

In the summer of 1973 an informative experiment was carried out at the Waiboerhoeve to make ram-lambs ready for the butcher with an unlimited supply of concentrates and hay. The experiment started with 72 ram lambs, fed on concentrates with a starch equivalent and digestible crude protein content of 66 and 12.5% resp. and a Ca/P ratio of 2,31. The lambs had been housed in three groups in the open air on slatted floors of expanded metal.

The growth rate of the lambs during the experimental period was on average 269 g. per animal per day. The lambs produced on average Dfl. 158,34 each, the feeding costs amounting to Dfl. 61.-.

The following conclusions can be drawn from the experiment:

- With this growth rate, price of concentrates and beef price (July-September 1973), it is not attractive to make ram-lambs ready for the butcher indoors and with an unlimited ration of concentrates. The system must be further developed to get a higher growth rate and to use cheap concentrates. The possibilities to develop a profitable system are limited, however, especially where smaller numbers of animals are concerned.
- Making ram-lambs ready for the butcher indoors is only attractive, under the above-mentioned circumstances, if the cost price of the 6 week-old lamb is lower than Dfl. 84.—.

Literatuur.

Weide H. J. en J. H. Westershuis 1973. Calcium- en Fosfornormen ter preventie van urinestenen bij op stal gemeste lammeren. Bedrijfsontwikkeling 4 : 453455.